

SOFIJA REJ

Čekaj me
na poslednjoj
stranici

Prevela
Gordana Mihajlović

■ Laguna ■

Naslov originala

Sofia Rhei

ESPÉRAME EN LA ÚLTIMA PÁGINA

Copyright © 2017, Sofia Rhei

Copyright © Penguin Random House Grupo Editorial,
S.A.U., 2017

Translation copyright © 2018 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Ovaj roman dugujem zlatnom srcu
Elene Martines Blanco.
Kao i Alenu. Nisi rđav koliko ovaj iz knjige,
ali volela sam te kao da jesi.*

1

J'attendrai*

Lisjena Delil

Postoji mnogo načina da se dobije na lutriji. Jedan od najboljih jeste da je žena zaljubljena i da joj je ljubav uzvrćena.

Silvija je usisavala pod i pajala prašinu, istovremeno planirajući narednu obavezu sa spiska. Cilj je bio da njen stančić bude do te mere čist i udoban, tako neodoljivo prijatan i s toplinom pravog doma da svako ko kroči u njega nema drugog izbora sem da ostane. Morala je da od tih pedeset kvadratnih metara načini savršenu klopku.

Ponosno se obazrela oko sebe. Kad je kupila tu malu mansardu, pre nekoliko godina, znala je da će moći da je preuredi u divno mesto, međutim, potrošeno je dosta novca i vremena na renoviranje i na nameštaj napravljen po meri da bi stan postao baš kao što je ona sanjala. Zidovi su bili nežnozeleni, a vidljive površine, ormani, vrata i sto, od uglačanog, ispoliranog drveta, u nijansi prljavobele ali s приметnim žilama. Glavno mesto u tom prostoru zauzimalo je ogromno ogledalo što kao da je

---

* Franc.: Čekaću. (Prim. prev.)

višestruko uvećavalo malu dnevnu sobu. Zagledala se u sebe s maramom vezanom na glavi da ne bi uprljala kosu, i iznenadila se što izgleda veoma umorno. Osmehnula se da bi sebi delovala lepše.

Lecnula se kad je zazvonio telefon. Zvala ju je Isabel, njena najbolja prijateljica. Bile su nerazdvojne od sedme godine, a još više su se zbližile otkako su obe došle u Pariz da tu žive. Osim što su se često vidale, telefonirale su jedna drugoj gotovo svakog dana.

– Slušaj, ne mogu sad da pričam – kazala je Silvija. – U gužvi sam. Znaš... danas će doći Alen. Ostaće ovde da živi.

Isabel je začutala, a u njenom muku se nazirao izvestan prekor.

– Da li si sigurna da upravo to želiš? – upitala je.

– Jesam – odvrtila je Silvija nakon kratkog oklevanja.
– Oduvek sam to želela.

– Zar ti nije i ranije govorio da će ostaviti Italijanku?
Silvija je zastala na nekoliko sekundi.

– Jeste, istina je. Ipak, ovog puta nema povratka na staro, obećao mi je. Kaže da su mu dozlogrdile Đulijine promene raspoloženja, i ljubomora. Po njegovim rečima, ponaša se kao šiparica koja nikad nije izašla iz puberteta.

– To ga nije sprečilo da provede godine i godine s njom. Možda je čekao da sazri – primetila je Isabel sarkastično.

Silvija nije odgovorila na tu dosetku.

– Znaš već kakvi klišeji preovladavaju o ženama s juga Italije, cela ta fama da su temperamentne i posesivne, a u ovom slučaju kao da je sve tačno od reči do reči. U odnosu na nju, ja sam uzor uravnoteženosti i zdravog razuma. Ili bar tako kaže Alen kad god se povede ta tema.

Prijateljica je uzdahnula, i naterala je da obeća da će je ubrzo pozvati. Silvija se opet dohvatila usisivača, s obnovljenom energijom. Osećala se bolje zato što je sve ispričala Isabel.

Nije imala mnogo vremena. Kasnila je, pošto je njen šef sačekao poslednji trenutak da joj dodeli neka hitna zaduženja. Bilo je već sedam sati uveče, a Alen bi mogao stići svakog časa posle devet. Pre tog vremena, i njena kuća i ona moraju biti slika i prilika dobrog i udobnog života, radosti, zdravlja, ispravnosti.

Dok je praznila polovinu ormara i stavljala letnju odeću u kutije da bi ih odnela u ostavu za stvari, razmišljala je kako je svet čudnovat. Tri godine je u vezi s oženjenim muškarcem, a uprkos tome ima osećaj da je ona *prava* Alenova žena. U najmanju ruku, ona za koju je najlogičnije i najrazložnije da to bude.

Nije poznavala Đuliju, ali na osnovu Alenovih priča bila je to veoma prgava žena, sklona naglim promenama raspoloženja, a uz to i užasno ljubomorna; ćud joj je bila kao kod nikad nesazrele tinejdžerke. Alen je govorio, setila se žustro ribajući pločice u kupatilu, da mu ona donosi preko potrebne staloženost i duhovni mir, koje je izuzetno teško pronaći s nepredvidljivom Đulijom. Njegova žena se ponaša kao da mu je ljubavnica, i vuče ga od jednog do drugog bara do kasno u noć u potrazi za odavno izgubljenom strašću i spontanošću, dok mu ljubavnica izigrava psihologa, priređuje mu prijatne i mirne večeri, sprema jelo, i gleda s njim naučnofantastične serije na televiziji. Svet okrenut naopačke.

Zapravo, može biti da i ne postoji „svet u vertikalnom položaju“. Njena i Alenova situacija bez sumnje izmiče

stereotipima, pa ipak, možda nije tako neobična ili tako retka kao što bi se moglo činiti. Čovek uvek traži suprotno od onoga što ima, a ako je to što ima burno i strasno, logično je da potraži utočište u spokoju toplog doma sasvim drugačije žene.

Ali danas će se takva situacija napokon preokrenuti, i krenuće pravcem koji joj je dugo nedostajao. Alen joj je obećao da će ostaviti Đuliju i doći da živi s njom. Uveravao ju je da mu je preko glave njene vike, nepredvidljive naravi, neprospavanih noći zbog burnih svađa. Isplanirao je do u tančine šta će joj sve reći. Sačekaće je sa spakovanim koferom, sve joj jasno predočiti i neće dopustiti da ona priredi jednu od svojih scena.

Zatim će doći kod Silvije i najzad će moći da uživaju u svojoj ljubavi a da ih ne muče krivica, stres i gorčina zbog ograničenog vremena, da ne skaču iz kreveta svaki put kad zazvoni mobilni. Moći će po celo prepodne da se maze i ljube bez prisustva trećeg elementa, straha i pozornosti koji su nagrizali njihovu ljubav.

S poštovanjem i zahvalnošću obrisala je pajalicom police pune knjiga, koje su prekrivale hodnik i pola dnevne sobe, privržene prijatelje što su bezbroj puta blažili njenu samoću i vraćali joj bodrost duha. Nije znala da li Alen želi da donese svoje knjige, ali ako bude hteo, moraće da potraži za njih neko drugo mesto. Nije imala nameru da skloni s police u dnevnoj sobi ni jednu jedinu koja je pripadala njoj.

Sa sređivanjem kuće je završila u pola devet i otišla da se istušira noseći mobilni sa sobom. Iako je dala Alenu ključeve od stana, s priveskom u obliku delfina (to mu je bila omiljena životinja; bio je ubeđen da su delfini

pametniji od ljudi), nije želela da je on pozove i da ga ostavi bez odgovora. Danas, više nego ikad, važno je da ga ničim ne izneveri, da oseti da salto mortale koji će izvesti вреди truda, da ona zaslužuje poverenje i da će uvek biti nežna prema njemu, što mu je više od svega nedostajalo u prethodnoj vezi.

Kad je završila s tuširanjem, pincetom je uklonila nekoliko poslednjih dlačica i brzo se našminkala, spretno kao što umeju žene koje to često rade. Pogledala se u ogledalu i morala je priznati da sva blista. Odavno nije sebi tako lepo izgledala. Pogledala je u telefon: tačno devet. Savršeno je obavila potrebne obaveze, i to taman na vreme. Još jedan dokaz njene efikasnosti, osobine na koju je bila ponosna i zbog koje se osećala još poželjnijom, još pogodnijom, još dostojnijom da bude voljena.

Obula je cipele sa štiklom što ih je najviše voleo njen ljubavnik, koji će od danas postati njen životni partner. Dabome, obično je kidisao na nju čim uđe na vrata i ne bi se setili da jedu dok ne bi dva-tri puta strasno vodili ljubav, ali bila je sklonija da pripremi nešto zdravo i da ne mora da naručuje, kao što je on s vremena na vreme predlagao, picu na kućnu adresu. Međutim, danas je posebna prilika: kupila je volovane s mariniranim lososom, a za desert karamelizovane jagode s likerom. S takvim menijem i bocom kao ona što se hladila u frižideru, ništa neće moći da krene po zlu.

Bilo je petnaest do jedanaest kad je priznala da se unervozila. Delovalo joj je čudno što je Alen nije pozvao ili napisao poruku da je na putu do nje. Uključila je televizor da joj vreme brže prođe.

„Neću dopustiti da odeš od mene. Jednom sam te već izgubio, i proživio najgore trenutke u životu. Ne mogu dozvoliti da se to dogodi opet.“

„Okolnosti nisu tako jednostavne, Brede. Nema razloga da se ceo svet povinuje tvojim željama.“

„Ne možeš se udati za nekoga koga ne voliš!“

„Reči ništa ne znače. Ni svadbe ne znače bogzna šta. Ne bi trebalo toliko da dramiš...“

Dosađujući se, promenila je kanal. Međutim, nailazila je na slične prizore. Ljubav je vredna priče samo kad je problematična, burna, nemoguća. Nikoga ne zanima sreća, dobar završetak, nešto što ima budućnost. Nasmejala se, misleći da nju očekuje upravo to s Alenom: monotona, nimalo zanimljiva sreća jednog para. Uživala je u tom osećaju gledajući dokumentarni film o fosforescentnim ribama u velikim morskim dubinama, trudeći se da ne brine što je već prilično kasno.

Moguće je da raskid nije prošao tako jednostavno kao što je on planirao. Možda mu je potrebno više vremena da natera Đuliju da razume. Sve je upućivalo na to da se žena s tako snažnim karakterom neće pomiriti s tim da prihvati takvu vest i pokušaće da izazove sukob, napraviće mu scenu ili će nastojati da ga obrlati da ne ode sad nego sutra. Šta god, samo da dobije na vremenu i okrene u svoju korist igru emocionalne ucene.

Osetila je iskušenje da ga pozove ili da mu piše, ali pomislila je da je razboritije da to ne radi. Nije znala u kakvom položaju se on nalazi. Možda bi obična poruka bila okidač za novu ljubomornu svađu koja bi još više odložila Alenov odlazak od kuće.

Nije volela da poseže za sedativima, ali srce joj je nekontrolisano tuklo. Otvorila je kapsulu i izručila beli prašak ispod jezika, kao što joj je preporučio lekar ako želi da brzo deluje.

U pola dvanaest se opet istuširala i iznova našminkala, ponavljajući svaki pokret kao mantru. Pomislila je da bi bilo pametno da večera malo salate, ili bar jogurt, ali u tom trenutku joj se ništa nije jelo i pilo.

U dvanaest je naterala sebe da sedne ispred televizora i pustila je jedan omiljeni film, od onih klasika koji su uvek uspevali da je oraspolože. Međutim, ovog puta to nije postigla. Svaki put kad su se glavni junaci ljubili, zamišljala je Alenove usne na usnama Đulije, žene bez lica ali svakako mnogo lepše i privlačnije od nje.

Ljubomora joj je stegla celo telo poput džinovske pesnice. Ostala je bez vazduha. Veoma retko je ranije osećala tako nešto u utrobi, pošto ju je Alen ubeđivao da odavno gotovo da nema seksualne odnose sa suprugom. To je i bio jedan od glavnih povoda što se upustio u avanturu s njom, bez ikakve namere da se to pretvori u nešto trajnije.

Silvija je doznala da je oženjen tek pošto su više puta spavali zajedno. Isprva joj se nije činilo da je to ozbiljno, bila je ubeđena da je suđeno da joj ta priča donese išta više od nekoliko strasnih noći. Međutim, otkrili su da imaju mnogo više zajedničkog nego što je izgledalo. Oboje su obožavali romane svih žanrova i da razgovaraju o njima pošto bi ih pročitali, kišne dane, da se grohotom smeju pod najmanjim izgovorom i dokumentarne filmove o divljim životinjama u srcu prirode. Ni on ni ona nisu podnosili da sede u zadimljenim i bučnim kafićima i barovima,

te su radije ostajali kod kuće, nagi ispod jorgana, uz dobar razgovor i dobar džin.

I sama uspomena na sve te zajedničke trenutke navela ju je da se smiri i razvuče usne u osmeh od uva do uva. Treba da ima poverenja u njega. Obećao joj je da će ostaviti Đuliju i doći da živi s njom, i to obećanje je jedino bitno. Pokrila se, legla na kauč i duboko udahнула nastojeći da se smiri. Alen je dugo u krizi, posrće pod teretom krivice i zato što nije kadar da okonča problematičnu vezu sa ženom. Kad je upoznao nju, to mu je poslužilo da se sabere, da stekne više samopouzdanja, da dobije unapređenje na poslu, da povrati snove i želju za životom. Rekao joj je to mnogo puta.

Načas je došla u napast da pozove Isabel, da još jednom zatraži pomoć od nje. Neobično je lako obratiti joj se u lošim trenucima... Nebitno je koliko problema ima, nebitno da li je krivica isključivo njena. Isabel je ne kori zbog loših odluka, ne prebacuje joj što nestane kad joj loše krene, ne čeka i najmanju priliku da ponovi „lepo sam ti govorila“. Kad bi neka njena prijateljica njoj pričala i polovinu katastrofalnih priča koje silaze s njenih sopstvenih usana, otkačila bi je, ali Isabel prema njoj pokazuje bezuslovnu ljubav i strpljenje. Međutim, previše je kasno za zvanje. Isabel mora sama da gaji ćerku i potreban joj je odmor.

Pokušala je da zamisli kako je prijateljica vidi... Uvek izrazito očajnu i zavisnu, kao da je Alen isto što i kiseonik. Na svu sreću, Isabel je odavno poznaje i zna da se nije uvek tako ponašala prema muškarcima.

Nije se ponosila svojom zavisnošću od Alena i pokornošću, i često joj je padalo na pamet da ne želi da bude

takva žena. Vlastito ponašanje je kod nje izazivalo gnušanje, a nemogućnost da ga promeni donosila je iscrpljujući osećaj nemoći. Pitala se zašto je predala toliku vlast nad sobom muškarcu koji to očigledno ne zaslužuje. Možda zato što nije rodila decu, što oseća da joj silno nedostaje porodica i što misli da će se samoća s godinama sve više povećavati. Na izvestan način, htela je da u njega pretoči svu tu ljubav i nagon da gaji decu koju nikad neće imati.

S druge strane, postojalo je tu nešto nimalo materinsko... Iako nije znala koliko u tome može biti istine, nauke, hemijska i fizička spona koju je imala s Alenom, njegov miris koji je na nju delovao kao sredstvo za smirenje, gotovo hipnotički trans u koji je upadala kad su se ljubili, i otkriće da je u krevetu, samo za njega, nova žena, sasvim oslobođena stega i drugačija nego što je bila sa svim ostalim ljubavnicima... Donekle ju je opsedala pomisao da to što postoji između njih podleže najdrevnijim zakonima prirode. Katkad je pomišljala da za to što se i protiv svoje volje stalno iznova vraća Alenu možda postoji neki biološki razlog, neka sila starija i sveobuhvatnija od logike ili ponosa.

Duboko je udahnula, zažmurila, nasmešila se. Sačekala je da je tableta lagano uspava, kao da je miluje iznutra. Negde je pročitala, ako čovek natera sebe da izvije krajeve usana, to onda oslobađa istu količinu endorfina u krvi kao spontani osmeh. Lagano je utonula u san s napetim, voljnim osmehom na usnama.

2

Johnny, tu n'es pas un ange...*

Edit Pjaf

Čula je nekakav šum. Nešto ju je probudilo. Prepadnuta, otišla je do ulaza i otvorila, ali tamo nije bilo nikoga. Zatvorila je vrata i potrčala do mobilnog. Bilo je dva posle ponoći. Nijednog propuštenog poziva, nijedne poruke. Zabrinuto je uzdahnula. Možda je kucnuo čas da se usudi da ga zapita šta se događa. Šta ako se desilo nešto nepredviđeno, neki nesrećan slučaj? Šta ako je Đulija uzela nož ili bočicu s pilulama preteći samoubistvom da bi ga zadržala?

Ipak, najvisprenije će postupiti ako ostane staložena. Koliko god joj to izjedalo utrobu, mora se ponašati kao da je to noć kao i svaka druga, jedna od mnogih kada je Alen otkazao sastanak a ona morala da pokaže umiljatost i razumevanje.

Otišla je do police gde su stajali lekovi i opet izvukla kutiju sedativa. Trebala joj je mala pomoć da srce i utroba prestanu da joj drhte. Izručila je beli prašak ispod jezika i pogledala se u ogledalu osećajući kako joj se topi u ustima.

---

* Franc.: Džoni, ti nisi anđeo. (Prim. prev.)

Nakon što ga je popila nebrojeno puta, ta supstanca je za nju poprimila ukus opuštanja. Ogledalo joj je pokazalo sliku čvrste žene, odlučnog pogleda. Žene koja se sopstvenim snagama izborila za uspeh u životu. Posmatrala je na svom licu sve tragove bitaka u kojima je pobedila, napore uložene da natera na poslušnost svoju kožu, držanje tela, svoje obrve. Koliko joj je teško palo da otpočne novi život u drugoj zemlji, i ostavi za sobom porodicu, prijatelje, okruženje koje joj je uvek pružalo zaštitu i bezbednost, a ona uvek imala poverenja u njega.

Pošto joj se kosa razbarušila, očešljala se nekoliko puta i pustila je da pada s obe strane lica uokvirujući ga. Nikad nije bila tako zgodna kao sad, neprestano su joj ponavljali svi poznanici. Zbog ljubavi prema Alenu smršala je, i prvi put u životu je pristala na ponižavajuću disciplinu teretane. Naučila je i da se oblači po njegovom ukusu, mada je njoj lično to delovalo pomalo prosto. Ali kad bi opazila kako mu se pogled zažari svaki put kad je vidi na visokim štiklama, u haljinama pripijenim uz telo, s dekolteima kakve joj nikad u životu ne bi palo na pamet da nosi a da se ne oseća smešno, sve je vredelo truda.

Zapljusnuo ju je talas nesigurnosti. Možda se previše promenila zbog njega. Možda je dopustila da je taj muškarac oblikuje kako se njemu prohte. Ponekad je imala osećaj da se neki deo njene ličnosti izgubio usput. U grudima joj je narastao kovitlac strepnji i buntovništva.

Zagledala se u sebe u ogledalu i osetila se sjajno. Sad nije trenutak da se prepusti strahu ili mržnji. Mora zagospodariti sobom i situacijom. Ona, Silvija, žena koja je gleda iz ogledala, smirena je; Đulija je ta koja je histerična. Ne sme dopustiti sebi da izgubi kontrolu baš danas, u

ovom odsudnom času. Bliže je nego ikad da postigne da ima nešto stvarno s Alenom, da izgradi s njim pravu vezu dvoje odraslih ljudi.

U dnevnoj sobi je zavibrirao mobilni. Stuštila se do njega navrat-nanos i samo što se nije saplela na štiklama. Dok joj je srce neobuzdano tuklo, uzela je telefon i više puta pritisnula pogrešno dugme, sva usplahirena, otvarajući poruku.

Silvija, dušo, pokušao sam da kažem Đuliji i nisam bio u stanju. Cele večeri sam uznemiren, pokušavajući da napravim taj korak, ali shvatio sam da nemam hrabrosti. Žao mi je što sam takav slabić i što ne mogu da ispunim obećanja koja sam ti dao.

Ošamućena, iščitala je poruku više puta... Ne može biti da se to dešava. Da li to znači da je taj prokleta... prokleta samoživi stvor bio hladan kao led dok ona nije znala ništa o njemu, dok ga je čekala na ivici nerava? Kako je moguće da ima tako malo saosećanja?

Došlo joj je da ga pozove i izviče se na njega kako bi se ispraznila. Naravno, to ne bi ničemu poslužilo, pošto se nikad nije javljao na telefon ako je bio sa ženom kod kuće. Zauzvrat, obrnuta situacija se odigrala više puta: Đulija je mogla da ga pozove u svako doba dana i noći, i on je bio primoran da se javi. S tim što bi prethodno pogledao Silviju s izrazom lica kao u psetanceta i prineo prst ustima da je zamoli za tišinu.

Stegla je pesnice. Otišla je do kupatila i počela da pažljivo skida šminku.

Mobilni je opet zavibrirao. Stekla je besmislen utisak da se čuje bojažljivije, pa i kukavičnije nego prvi put. Od

tog zvuka joj se omakla ruka dok je nanosila kremu za skidanje šminke, i jedna gusta kap joj je upala u desno oko. Peklo je kao da joj očna jabučica gori iznutra. Umirala je od želje da ode i pogleda poruku, ali zatomila je želju za tim pre nego što se dobro umije hladnom vodom.

Nova poruka je bila mnogo kraća:

Mislim da bi bilo najsmotrenije da se više ne viđamo. Ne želim da iko pati. Hvala za ove divne godine. Uvek, Alen.

Čim je preletela očima preko slova, izgubila je ravnotežu i osetila da će se srušiti. Mučnina s vrtoglavicom joj je obuzela telo, i naterale je da otrči do kupatila. Skljokala se na pod, obgrlila ve-ce šolju i povratila bistru, žućkastu tečnost. Satima ništa nije pojela, sasvim je zaboravila na to sva ustreptala da spremi kuću za Alena.

Nije želela da napušta kupatilo za slučaj da opet dobije napad žuči, pa je ostala da kleči na hladnim pločicama misleći da ne može da padne niže. Najednom, hladni porcelan je poprimio jednu utešnu osobinu. Bar nešto što može da zagrlji. Sklopila je oči. Udišući opori miris vlastite povraćke, supstance koja je pobegla iz njenog tela ne mogući da podnese bol što joj se ugnezdio u utrobi, njen um je počeo da psuje Alenu sve po spisku, više da bi uticala na sebe nego što se zaista osećala tako.

Da bi održala vezu s njim, zavaravala je sebe. Naprezala se iz petnih žila, uspešno, da iz glave odagna mnoge neprijatne uspomene. Ali sad, klečeći u blistavom kupatilu, temeljno izribanom za muškarca koji nikad više neće kročiti nogom u njega, morala je priznati da nije prvi put da ju je ta veza dovela u sličnu situaciju. Naravno, on

nikad nije doznao ništa o svemu tome. Verovao je da je Silvija oličenje uzdržanosti i zrelosti, i da to što on učestalo kasni i ostavlja je na cedilu gotovo uopšte ne ostavlja posledice na nju.

Hladne suze su joj nemo i spontano navrle na oči. Imale su ukus reči „lepo sam ti govorila“. Još gore, imale su ukus reči „svi su ti lepo govorili“, pa i „i sama si to sebi često lepo govorila“. Na desnoj strani glave zapulsirala joj je migrena.

Ustala je i povukla lanac. Ispljuskala je oči vodom. Naposletku, izbrisala je Alenove poruke. Kad su i dokazi i uzrok njenog malog napada nestali iz njenog vidnog polja, osetila se malo bolje.

Jedva svesna šta radi, otišla je do frižidera. Uzela je pakovanja iz poslastičarnice s đakonijama za večeru i bacila ih kroz prozor, na ulicu. Nije osetila ni krivicu što je mogla da povredi nekog prolaznika.

U takvom stanju je bilo nemoguće spavati. Osetila je poriv da pobegne iz vlastitog stana, u kome su se iskristalisale sve težnje da zadrži Alena. Kao da su se zidovi optužujuće sklopili nad njom: „Nisi smela pokušavati da ga uloviš. Sad si ga izgubila zauvek i ostaćeš ovde, sama s nama, tužnija nego ikad.“

Obula je čizme s niskom potpeticom, uzela kaput i tašnu i izašla na ulicu.

Paris Tour Eiffel*

Žak Elijan

Besciljno je hodala.

Pariz je lep grad čak i u sitnim noćnim satima. Kao što se sasvim istinito tvrdi u slavnoj pesmi Kola Portera, lep je i leti i zimi, u smiraj dana i kad sunce sija punim sjajem, preplavljen maglom ili po kiši, šiban vetrom ili prekriven snegom, nalik na neobično otmen kolač.

Međutim, lepota nije dovoljna da predugo greje srce. Prvi dani u Parizu protekli su joj fenomenalno, pošto su to bila sve sama otkrića i novosti. Sve vreme se sećala sijaset bakinih priča o Gradu svetlosti kad je bila mala devojčica, o pekarama punim brioša i *petits pains au lait*,** o dućanima s ručno izrađivanim slatkišima, o majušnim,

---

* Franc.: Pariz – Ajfelova kula. (Prim. prev.)

** Franc.: zemička s mlekom, vrsta peciva. (Prim. prev.)

koketnim buticima s odećom i šeširima i njihovim majušnim i koketnim vlasnicama, od kojih je svaka nosila bisernu ogrlicu. Mala Silvija, u svom stanu u Madridu u Ulici Narvaes, sanjarila je o gradu u kome nikad nije bila kao da je to začarana zemlja iz neke bajke.

Godinama kasnije, odabrala je taj grad da u njemu iskoristi svoju stipendiju Erasmus. Uspela je da dobije to veoma traženo odredište zato što je u slobodno vreme učila francuski jezik dok su njene drugarice odlazile u kafiće i flertovale s momcima. Ali isplatilo se: to prvo putovanje ju je ispunilo zlatnim uspomenu. Sve je bilo baš kao što je sanjala. Čak se i poljubila s pravim Parižaninom, jednim šarmantnim dečkom kome su se noge tresle još više nego njoj. Vratila se u Madrid očiju prepunih zvezdane prašine, i sa željom da se vrati.

Međutim, naredno putovanje je bilo znatno drugačije. Uslovi su se potpuno izmenili: više nije bila studentkinja kadra da osvoji svet, koju čeka sjajna budućnost, nego nezaposlena devojka iz nerazvijene zemlje primorana da se iseli u tuđinu da bi se izdržavala. Srećom, govorila je francuski. Kad je konačno našla posao, nakon gotovo dva meseca razgovora s poslodavcima, ljudi su joj neprestano čestitali, čak i s primesom zavisti u glasu. „Kakva si ti srećnica“, govorili su. „Kakav luksuz, živećeš na najlepšem mestu na svetu.“ Jeste, mislila je ona, počevši da spoznaje gorku stranu raja. Ali upravo u trenutku kad je bila na ivici da se preda, obeshrabrena teškoćama i uvek tmurnim nebom, upoznala je Alena. A s Alenom se Pariz iz njenih snova vratio i ostao tu.

Koraćala je ka jugu, ka Seni. Možda je, i ne shvatajući, pokušavala da vrati onu magiju zanesenosti, očaravajuću

i romantičnu stranu grada. Hodala je žurno, kao robot, gotovo ne opažajući hladnoću. Kao da je prolazeći gradom pokušavala da zagreje ne samo telo, nego i dušu.

Mora naučiti da živi bez Alena. Nalazi se u Gradu sve-tlosti i ne sme dozvoliti sebi da bude zacopana u nekoga ko je sijaset puta pokazao od kakvog je zaista soja. Ona više nije usamljena i pogubljena curica koja je stigla u velegrad pre četiri godine. Sad je finansijski nezavisna, ima dobar položaj na poslu, sopstveni stan. Mora dokazati sebi da poseduje dostojanstvo.

Uzdahnula je sećajući se dana kad ga je upoznala. I on i ona su došli na proslavu udruženja Španaca čija je čl-anica bila baka Eva. Silvija je isprva pošla samo da bi njoj pomogla da odnese šest ogromnih tortilja s krompirom. Ali čim je stigla tamo, taj šarmantni Francuz je krenuo da čavrlja s njom na dozlaboga lošem španskom jeziku, i nije bila u stanju da odoli toj poletnoj slatkorečivosti dok su svirali paso doble i pesme Lole Flores. Alen nijednog trenutka nije pokušao da sakrije da je jedini razlog što je prisutan na toj zabavi da upozna neku temperamentnu Mediteranku – po svemu sudeći, bio je slab na njih.

I protiv volje joj se na usnama ocrtao gorak osmeh kad se setila tog dana, i svih ostalih. Njena romansa s Alenom bila je tako čista, tako intenzivna... Posle svakog posruća ponovni susret je bio još ispunjeniji strašću, kao onomad kad ju je iznenadio došavši po nju na posao a nisu govorili jedno s drugim i kad joj je poslao buket cveća teledirigo-vanim dronom...

Ipak, iako joj se mozak upinjao da pamti samo lepe trenutke, morala je priznati da je bilo mnogo više onih bolnih, ponižavajućih. Više dana je provela nezadovoljna

i tužna nego što se osećala ispunjeno i zahvalno. A najgore kod njega, ono što ju je najviše zbunjivalo, bila je ogromna razlika između njegovih reči i dela. Taj nedostatak doslednosti navodio ju je da sumnja u sve: u sebe, u vlastitu logiku. Pokušavajući da ga razume, pokatkad bi posumnjala i u nešto za šta je znala da je tačno, ili u sopstvena opažanja ili postupke.

Sitnica koja joj je najviše smetala, zbog koje se najlošije osećala, bilo je to što kad bi zatražila nešto od njega, a takvih prilika je bilo veoma malo za sve te godine, on bi je najčešće odbio. I taj negativan odgovor je uvek davao na isti način: uz nežan poljubac.

Na početku je smatrala da on to pokušava da se nežnošću iskupi zbog odbijanja, da bi se osećala voljenom iako on ne može da ispuni njena očekivanja, ali kako je vreme proticalo a takva situacija se ponavljala, shvatila je da je ta navika razdražuje budući da ne postoje veće suprotnosti od odričnog odgovora i poljupca. Taj potez je bio savršen primer nesklada između značenja i postupka i bio je odlika celokupnog Alenovog ponašanja prema njoj. Omrzla je te neiskrene, pokvarene poljupce.

Ne, ne sme više da mašta o njemu. Iskustvo joj je govorilo, ako ga bude čekala, ako i dalje bude tu ne opterećujući ga, ne uznemiravajući ga svojim osećanjima, on će je naposletku opet potražiti, kao što se događalo i ranije. Ako pređe preko svega, ako se bude ponašala kako on želi, opet će je prihvatiti pored sebe. Međutim, ona mora prestati da smišlja kako da mu ugodu i početi da razmišlja kako da ugodu sebi. Nije važno šta želi Alen, nego šta je dobro za nju, Silviju. Ona treba da odluči kakvu vezu želi. Ona je odgovorna za svoju sudbinu.

Najednom, pred njom se uzdigla silueta Ajfelove kule. Kako je stigla čak dotle? Zar je zaista toliko hodala? Mora biti da je veoma kasno. Sigurno će uskoro svanuti. Ali i u to gluvo doba, po tom hladnom danu, u okolini tornja nekoliko parova se ljubilo i pravilo selfije. Možda veruju da to mesto može da im prenese nešto od svoje magije. Gorko se namrštila, znajući da u ljubavi ništa ne garantuje sreću, i poželeva zaljubljenima više sreće nego što je imala ona.

Zagledala se u toranj, bleštavo središte grada iz mašte koji joj je opisala baka Eva. Pogledala je u nebo, ka malobrojnim zvezdama što su se videle na zagađenom nebeskom svodu. Bila je sigurna da je jedna od najblistavijih njena baka, i da ona na neki način brine o njoj i štiti je s pariskog neba. Na dan bakine sahrane, Alen je bio uz nju izigravajući savršenog muža premda je zapravo pripadao drugoj ženi.

Kamo sreće da je baka prisutna u njenom životu da zatraži od nje savet, ili naprosto da opet čuje njene reči, onaj umilni glas koji joj je u detinjstvu pričao samo o lepim stranama svega.

4

J'ai oublié de vivre*

Džoni Holidej

Loša strana kad najveći deo noći provedete u suzama i hodajući nije ta što ste bili budni, nego što sutra morate na posao.

– Madmoazel Patinjo! – zabrundao je šef. – Ako niste u stanju da uspešno obavljate osetljive zadatke, moraću da odbijem gubitke od vaše plate!

Klotilda, Silvijina starija koleginica, stala je u njenu odbranu.

– Mesje Lestene, to se dogodilo samo jednom. Silvija nikad ničim nije pokazala da je nepažljiva. Mora biti da je umorna...

– Umorna! Očigledno jeste umorna! Sigurno se provodila celu noć. Ako mislite da niko nije primetio koliki su vam danas podočnjaci, madmoazel Patinjo, onda smatrate da smo mi glupi! Neka ovo bude poslednji put da traćite resurse preduzeća zbog nedostatka profesionalnosti!

---

* Franc.: Zaboravio sam da živim. (Prim. prev.)

Izgovarajući to, opet se zatvorio u kancelariju i snažno zalupio vratima za sobom. Klotilda se osmehnula Silviji, dajući joj glavom znak da ne pridaje značaja šefovoj zlovolji, i otpratila je do radnog mesta.

Bila je nadasve razborita žena i Silvija se obradovala što je ima na svojoj strani, pošto je to značilo da zapravo i nije napravila ne znam koliku grešku. Duboko se divila Klotildinoj sposobnosti da ostane hladnokrvna i u vrlo stresnim situacijama, kao i zato što nikad nije dizala glas. Mada je imala gotovo šezdeset godina, izgledala je sjajno, s onim pariskim šikom izraženim u pokretima i sitnicama. Bila je praktične naravi, nimalo razmetljiva uprkos velikoj plati, i jedini luksuz koji je dozvoljavala sebi bio je da se o njenoj savršenoj kosi boje čokolade sa šiškama stara veoma stručan frizer.

– Izvinjavam se... Zaista sam provela besanu noć – kazala je Silvija jedva čujnim glasom.

– To može da se dogodi svakome od nas. A nije nimalo lako raditi s tim mikserom...

Klotildine reči su se odnosile na jedan veoma skup aparat u laboratoriji. Tačno ime te mašine bilo je krajnje dugačko i komplikovano, i bilo je potrebno izuzetno kvalifikovano osoblje da rukuje njime.

– Pored toga – nastavila je iskusnija službenica – dešavalo se da i drugi naprave kiks s tehničkim uređajima, a Fransoa to nije tako primao k srcu. U poslednje vreme je nepodnošljivo loše raspoložen. Možda zbog onih gejeva od jutros...

Mesje Lesten je bio poznat po svojoj konzervativnoj i rezervisanoj prirodi. Međutim, zbog jednog pronalaska ostvarenog devedesetih godina, ispostavilo se ključnog u

napretku terapije HIV-a lekovima, u kancelariji je često primao posete grupa homoseksualaca zahvalnih zbog njegovog otkrića. Donosili su mu živopisne poklone, tu i tamo previše ekstravagantne za njegov ukus. Upravo tog prepodneva jedan naročito opušten par ispunio je prostorije blistavoružičastim kutijama bombona.

– Pa, ti ga poznaješ bolje od mene – progundala je Silvija. – On me sigurno doživljava kao pridošlicu i početicu. Na kraju krajeva, u ovom preduzeću sam *tek* tri i po godine...

– Tri i po, već? Ala vreme brzo prolazi. Kao da si juče došla, s naočarima i kikom, s tek završenim studijama...

– S tek završenim doktoratom. A pre doktorata radila sam u drugoj firmi, tako da sam imala gotovo trideset godina.

– Za boga miloga! Hoćeš li da kažeš da ćeš uskoro napuniti četrdesetu? To zaista nisam očekivala.

– Ne budi zločesta, Klo. Znaš ti savršeno dobro koliko godina imam.

– I dalje me čudi što si neudata.

Silvija je pokušala da se nasmeši, ali lice joj se posle te opaske stvrdnulo kao suv, lepljiv plastelin. Srećom, i ranije je odgovarala na takve aluzije, neznano koliko puta, i imala je čitav rafal pripremljenih fraza, pa se spremila da ih ispali.

– Eto, još se nije pojavio onaj pravi. To je pitanje sreće, ne nađe svako ljubav u istim godinama. Statistike kažu...

– Aha, aha, nemoj opet da mi pričaš sve te koještarije. Znam da nemaš nijednu rđavu osobinu. Ali nikako da shvatim šta je sa svim tim neoženjenim muškarcima oko-lo. Kako puštaju da im promakne takva bombonica, bistre

pameti, mila, zaposlena, sa sopstvenim stanom? Pobogu! To što si još neudata jeste neoboriv dokaz da Parižani nisu na visini zadatka.

– Klotilda! – čule su da je zaurlao mesje Lesten iz svoje kancelarije.

Klotilda je pohitala da vidi šta je potrebno šefu. Bila mu je službenica od poverenja gotovo dve decenije, i da nije bilo nje, njene razboritosti i organizacionih sposobnosti, preduzeće bi odavno propalo.

Mada se Silvija odlično slagala s kolegicom, koju bi svakako bilo primerenije nazvati prijateljicom, nikad joj nije priznala da se viđa s oženjenim muškarcem. Znala je šta bi ona, čiji brak je bio savršen, mislila o tome.

Počela je da razmišlja o Klotildinim rečima, i ne prvi put, predočila sebi do koje mere ju je dugotrajna roman-sa s Alenom sprečavala da upozna druge muškarce, da otpočne zdravu vezu s nekim. To što je provela silne godine s njim ne samo da joj je podrilo samopoštovanje, nego je i izgubila dragoceno vreme, ključne godine.

Vratila se do svog radnog mesta pre nego što šef završi s Klotildom, da bi izbegla mogući ukor. Prolazeći pokraj stola jednog kolege, videla je da na njemu stoji primerak časopisa *Fascinantne pojave*.

– Sakrij to pre nego što šef vidi – opomenula ga je.

Mladić, koji je u preduzeću radio svega nekoliko meseci, brže-bolje ju je poslušao.

– Video sam kako je malopre tebi natrljao nos. Neraspoložen je, zar ne?

– Svakako, nije mu najbolji dan. Ali i pored toga, imao dobar ili loš dan, uvek na pasja usta grdi tu vrstu izdanja, „antinaučnih“, kako ih on naziva. Ne može da ih smisli.

Momak joj je zahvalio na savetu. Osvrnuo se oko sebe po kancelariji pa sakrio i automobil-igračku i zastavicu fudbalskog kluba.

– Za svaki slučaj.

To što mu je Silvija rekla bilo je potpuno tačno, pa ipak, ona je imala i potajni razlog što nije nimalo želela da vidi taj časopis. A razlog je bio taj što je Alen bio jedan od urednika.

Kad ga je upoznala, mislila je da nikad neće moći ozbiljno da shvati nekoga ko veruje u kosmičku inteligenciju delfina, da je Zemlja šuplja, u vanzemaljsko poreklo Isusa Hrista, u genetsko pamćenje ili u povratnu kauzalnost na nivou kvanta. Nije verovala da može da se zaljubi u čoveka koji omalovažava pravo naučno obrazovanje pod izgovorom da velike korporacije, kad im se prohte, ometaju pristup svim raspoloživim informacijama. Dopadalo joj se kakav je u krevetu; delovao joj je zabavno i ne mnogo više od toga. Bila je bezbedna.

Ipak, ponekad telo, a možda i duša, ima razloge nepojmljive razumu, i Silvija je malo-pomalo razvila gotovo bolesnu znatiželju prema svemu povezanom s tim nedokučivim čovekom. Činilo se da je veoma pametan, pa zašto je onda verovao u stvari za koje je bilo lako dokazati da su lažne? Pristala je da ide s njim na seanse prenosa misli, na večeri terapije mandalama i na dane mentalne vakcinacije. Obzirno bi saslušala stavove prisutnih i čak bi razmenila s drugima svoje nepopustljivo gledište o tim pitanjima, stečeno na fakultetu, gradeći veću trpeljivost prema magijskom mišljenju. Naposletku, dokazano je da placebo može da izleči mnogo toga.

Trebalo joj je nekoliko meseci da shvati da je pravi razlog njenog zanimanja za te teme taj što se zatreskala do daske u svog oženjenog dragog. To jeste bilo parnormalna pojava. I tako su se logika i zdrav razum korak po korak raspali u njenom životu i ustupili mesto Alenu.

I sad samo treba da reši pitanjce šta da radi sa svim tim prostorom koji je ostao prazan.

5

Je suis seule ce soir*

Leo Maržan i Brasai

Subote su lekovite. Za ljude koji rade od ponedjeljka do petka, subota je jedini dan u sedmici kad mogu zaista da se opuste. Čak i u periodima depresije i krize, subote vas nekako nateraju da se osetite bolje. I stoga je najmudrije iskoristiti situaciju.

Premda je Silvija i dalje imala osećaj da bi gušenje osećanja prema Alenu u trenutku kad su najjača bilo kao da vlastitim prstima drobi vrat nekom mačetu, ili možda upravo zato što je bila svesna težine tog zadatka i da bi on sa sobom doneo jednu agoniju za drugom, odlučila je da taj dan posveti sebi. Rasporedila je nekoliko mirisnih sveća oko kade i isprogramirala listu omiljene muzike za opuštanje.

Otvorila je kutiju sa sedativima gotovo i ne primećujući, ali umesto da izvuče tabletu, zamišljeno se zagledala u blister. Da li joj je zbilja potrebna? Znala je kako se odvijaju hemijski procesi u mozgu i da te supstance naposletku

---

* Franc.: Večeras sam sama. (Prim. prev.)

moгу da izazovu zavisnost. Duboko je udahnula i odlučila da pokuša da se opusti sama. Posegnuće za tabletama jedino ako se opet oseti zaista loše.

Nije znala ništa o Alenu, i malo-pomalo je ubedila sebe da je sigurno bolje tako. Više puta joj je kazao da želi da „zaštiti svoj brak“ uprkos tome što u njemu nije bio srećan. Svako je slobodan da odabere sopstvene kazne, Silvija je to znala bolje nego iko. Ipak, smatrala je da nije postupio fer što joj je ispričao svoje nedoumice, dajući joj nadu o hipotetičnoj, fantomskoj zajedničkoj budućnosti.

Dok je sipala soli za kupanje s mirisom sandalovine u toplu vodu i pravila penu pomoću zlatnog gela, setila se da su joj godinama svi prijatelji, bez izuzetka, govorili da ta veza nije dobra po nju. Nekima je, kao Sandrini, s kojom se upoznala u teretani, ispričala više detalja, ali i poznanici poput Pola i Rite, a s njima se sretala tek s vremena na vreme na večerama koje je priređivala Isabel i nisu bili upućeni gotovo ni u šta, primetili su da je veoma napeta kad govori o Alenu, iako se trudi da se smeška.

Zanemarila je prijatelje sve vreme dok je bila s njim. Uložila je energiju da bude spremna za njega u svakom trenutku, da joj na prvom mestu bude mogućnost da se vidi s njim, umesto da održava prijateljske veze, mnogo zdravije i bolje po nju. Međutim, najgore od svega jeste što je prestala da bude prijatelj samoj sebi. Da jeste bila, na vreme bi primetila šta se dešava. Bila bi u stanju da vidi ono što su ostali opažali jasno kao dan.

Skinula je bademantil i ušla u kadu obećavajući sebi da neće da misli na tog glupandera, slabića, kukavicu i lažljivca, bar dok je u vodi. Usredsredila se na topli dodir

tečnosti, na milovanje pene i na muziku. Sad je bilo najvažnije da se oseća dobro u svojoj koži.

Naravno, to joj nije pošlo za rukom. Iako je izbrisala poslednju Alenuv poruku ubrzo pošto ju je primila, te reči su joj se čvrsto urezale u pamćenje: „Najsmotrenije“, „Ne želim da iko pati“, „Hvala za ove divne godine“, „Uvek“.

Kako neko može da bude toliko izveštačen i ujedno tako neosetljiv? Otkad je to Alen d'Ivoar smotren? Šta dovraga znači to da ne želi da „iko pati“ dok je ostavlja? Zar ona nije „neko“ i zar njena patnja nije bitna, ili nije stvarna, ili tako nešto? Kako je moguće oprostiti se s nekim s kim si bio tako dugo jednim odvratnim SMS-om? A ako su godine koje pominje zaista bile „divne“, zašto želi da ih okonča i zašto mu je to prosto kao pasulj?

Ležeći u kadi, bila je tako ljuta da je imala osećaj da je temperatura vode porasla za nekoliko stepeni. Naravno, najbolniji deo poruke bila je poslednja reč: „Uvek“. Izrazito prevarna... izrazito obmanjujuća... izrazito lišena značenja. Najgore što se može reći nekome s kim se opraštate.

Telo joj je zadrhtalo od gneva, od besa, od osujećenosti. U tom trenutku je pomislila da bi se osećala mnogo bolje kad bi mogla da saspe sve Alenu u lice, i da mu prebaci da ju je zaveo, delimično slučajno, a delimično namerno. Kome nije milo kad je neko lud za njim? A Alen je to izveo s velikom lakoćom... Nakon što je dugo bila sama, i posle katastrofalnih povremenih veza, bila je savršena žrtva: lakoverna, požrtvovana i bez trunke samopoštovanja. Bila je spremna na sve samo da je zauzvrat jednom pomazi.

Pobogu, to nije ono što treba da čini! To su trenuci da se opusti i brine o sebi, a ne da i dalje razmišlja o Alenu. Probala je da pevuši neku svoju omiljenu pesmu, ali ispalo je da su gotovo sve ljubavne.

Shvatila je, koliko god da je pažljivo pripremila okolni ambijent, veoma je teško kontrolisati misli koje joj prolaze kroz glavu. Tuga zbog pomisli da njene usne nikad više neće dotaći Alenovu kožu bila je nalik na apstinencijalni sindrom. Nije imala nikakve veze s mozgom, bio je to telesni osećaj, potpuno divlji i iskonski. Sve njene ćelije, svaki njen sistem organa, tražili su da potrči do njega, da ga potraži.

Tada je zazvonilo zvono na vratima.

Od navale adrenalina napelo joj se celo telo. Usne su joj automatski oblikovale Alenovo ime. To mora da je on. Shvatio je da mu neizmerno nedostaje i došao je da joj to kaže. Ne može da živi bez nje.

Tako žurno je izletela iz kupatila da se umalo nije okliznula. To ju je nateralo da opet mućne glavom: ne bi joj bilo ni od kakve vajde što je Alen došao kod nje ako ona pre toga pogine. Navukla je bademantil. Pogledala se u ogledalu i odlučila da ne može da otvori a da makar ne stavi ruž na usne i ne iscrta ivice oko očiju.

Otišla je do vrata sporim, nečujnim korakom, a srce joj je tako snažno tuklo da joj se činilo neminovno da se čuje sa ulice. Duboko je udahnula i stala nepomično ispred vrata. Najednom ju je spopala želja da ne otvori. Strahovala je da je to Alen, a strahovala je i da nije on. Dok vrata budu zatvorena, sve će i dalje biti moguće, ali čim ih otvori, mogućnosti će se same odrediti, sve ograničenije.

– Silvija, ja sam! – povikao je ženski glas iza vrata.

Prinela je ruku grudima i pustila da joj se pluća ispune vazduhom. To je njena prijateljica Isabel, njena srodna duša, nerazdvojna drugarica od sedme godine.

Bila je na ivici da otvori, ali se pokolebala. Nije imala želju da vidi nikoga.

– Znam da si tu. Pre šezdeset sekundi špijunka na vratima je propuštala svetlost a sad ne. Uz to, dole na tlu leži nekoliko smrskanih pakovanja iz poslastičarnice, tamo gde je tvoj prozor.

Uz uzdah, bila je primorana da otvori vrata. Odmah su unutra ušle Isabel i njena ćerka Isolde, dvanaestogodišnjakinja.

– Došle smo da te vidimo da ne bi pala u depresiju – objavila je Isabel. – I donele smo ti onaj japanski hleb što ga voliš.

– Zelen je, kao koža zombija – objasnila je Isolde. – Zaista to voliš?

Silvija se ugrizla za usnu. Isabel ne zna, naravno, ali ona je otkrila japansku pekaru u Ulici Sent An s Alenom, ljubiteljem svega egzotičnog. Često su odlazili na večeru u restorančice u toj ulici, poznatoj kao pariski „mali Tokio“.

– Mnogo ti hvala. Ali nemam previše apetita.

– Znala sam da ćeš to reći. I zato sam donela i čaj od đumbira i juzua.* Moraćeš dopustiti da te malo tetošim, iako bez unosa kalorija.

Na takvo rezonovanje nije se imalo šta odgovoriti. Silvijina prijateljica je uzela da sprema napitke dok je ona oblačila haljinu od trikotaže.

– Mogu li da pogledam knjige? – čula je da pita Isolde.

– Kako da ne – odgovorila je iz spavaće sobe.

Imala je malu zbirku bajki sa ilustracijama. Mnoge su joj poklonili roditelji i baba i deda u detinjstvu i bile su divne, ali većinu je kupila kao odrasla. Kad god bi videla neki ilustrovani album koji joj je izgledao neodoljivo, udovoljila bi hiru da ga kupi. Kao mlada mislila je da će

---

* Vrsta limuna. (Prim. prev.)

sve te knjige jednog dana u budućnosti pripasti njenom sinu ili ćerki, ali otkako se upustila u vezu s Alenom, koji nikad nije želeo da ima potomstvo, izbacila je tu ideju iz glave. A već je ostavila za sobom godine kad bi i dalje bilo razumno maštati o tome.

Vratila se u dnevnu sobu da popije čaj s Isabel i njenom ćerkom. Isolde je bila otišla u hodnik, gde je razgledala policu, zamišljenog pogleda.

– Nisi videla nijednu bajku koja ti se čita? – upitala je Silvija.

– Nema knjige koju najviše volim – odvratila je devojčica, koja je u brojnim prilikama proverila šta sadrži Silvijina zbirka. – *Srećnog kraljevića*.

– Dala sam je jednom... prijatelju da pročita – kazala je Silvija.

Isabel je zurila u nju. Pogodila je, po prijateljičinom sumornom tonu, *kome* je pozajmila tu knjigu.

– Zašto si dopustila da ti taj lik odnese omiljenu knjigu? – upitala je nabirajući čelo, šapatom, da Isolde ne čuje. – Poklonila si mu svoje vreme, svoju ljubav, nade. Ne smeš da dozvoliš da odnese sve što je tvoje. Previše se podaješ, daješ mu sve, a onda ostaneš prazna.

Silvija se zamišljeno zagledala u svoju šolju. Jeste, upravo tako se oseća. Šuplje, napušteno. Tačno je da je uložila previše sebe da bi ta veza uspela. Izgubivši Alena, izgubila je i veliki deo svoje ličnosti. Više ne ume da voli sebe ako nema njega da joj pokloni ljubav. Ne razume sebe bez pogleda svog dragog, iako ju je taj pogled često povređivao.

Isolde se vratila bez ijedne knjige. Majka joj je ponudila mača čaj, ali devojčica je odgovorila istim rečima kao Silvija pre nekoliko trenutaka:

– Nemam previše apetita.

Čuvši to, majka joj je prasnula u smeh.

– Toliko ti se divi da imitira i tvoje reči.

Isolde je postićeno skrenula pogled. Silvija se zapitala je li to moguće, da li zaista postoji neko na ovome belom svetu ko na nju gleda kao na uzor koji treba oponašati.

Posle užine su neko vreme ćeretale o beznačajnim temama, o vremenu, o politici, o omiljenim serijama, a kad je Isolde dva-tri puta zevnula majka joj je predložila da malo odspava u Silvijinom krevetu. Devojčica nije pristala iz prve, ali posle nekoliko minuta je svojevolumno poslušala savet.

Čim su ostale nasamo, Isabel je napravila izraz lica, Silviji odlično poznat, koji je značio da se sprema da joj se poveri.

– Najzad same – izjavila je. – Moram da ti ispričam nešto veoma važno: udajem se.

6

On n'est pas là pour se faire engueuler*

Boris Vijan

– Molim? – upitala je Silvija razrogačenih očiju. – Ali nisi mi pominjala da izlaziš s nekim...

– E pa izlazim – potvrdila je Isabel. – Uspešan je poslovan čovek, ima benzinske pumpe i dve-tri fabrike, iako nisam baš najbolje shvatila čega. I da znaš, otići ću da živim s njim u njegovu zemlju, u Dubai. Divan grad! Tamo postoji čak i francuski licej za Isolde.

Silvija je prebledela.

– Šta to pričaš, Isabel... Otići ćeš u zemlju gde žene nemaju gotovo nikakva prava s čovekom koga poznaješ nekoliko nedelja?

– Nekoliko meseci, u stvari. Nisam htela ništa da pričam da ničije mišljenje ne bi uticalo na mene. Ali nosim se mišlju da pređem u muslimansku veru. Čitam *Kuran* i ima divnih tekstova, uopšte nije ono na šta sam se bojala da ću naići.

Silvija je zarila glavu u šake.

---

* Franc.: Nismo ovde da bismo se svađali. (Prim. prev.)